

İklim Değişikliği Karşısında Sağlıklı ve Sürdürülebilir Şehirlerin Teşvik Edilmesinde Yerel Yönetimlerin Rolü: Kocaeli Örneği

The Role of Local Governments in Promoting Healthy and Sustainable Cities in the Face of Climate Change: The Case of Kocaeli

Prof. Dr. Yeter USLU

İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, İstanbul, Türkiye
yuslu@medipol.edu.tr
ORCID: 0000-0002-8529-6466

Öğr. Gör. Dr. Ersin KOCAMAN

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Tekirdağ, Türkiye
ekocaman@nku.edu.tr
ORCID: 0000-0002-3825-1548

Makale Türü:

ARAŞTIRMA

Gönderilme Tarihi:

7 Şubat 2025

Kabul Tarihi:

25 Mart 2025

Öz

İklim değişikliği 21. yüzyılın en acil sorunlarından biri olup şehirler ve kentsel yaşam üzerinde önemli etkilere sahiptir. Bu bağlamda yerel yönetimler sürdürülebilirlik ve çevresel uyum politikalarının hayata geçirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışmada, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2025-2029 Stratejik Planı, sağlıklı ve sürdürülebilir kentleri teşvik etmede politikalarının etkisini değerlendirmek amacıyla analiz edilmiştir. Bu araştırmanın temel amacı, Kocaeli ilinde yerel iklim stratejilerinin planlanması ve uygulanmasında politik, ekonomik, sosyal, teknolojik, çevresel ve yasal faktörlerin nasıl etkilendiğini incelemektir. Bunun için belediye yönetimini etkileyen farklı unsurların kategorize edilmesine ve değerlendirilmesine olanak sağlayan PESTEL analitik çerçevesi kullanılmıştır. Çalışmada metodolojik açıdan belgesel analize dayalı nitel bir yaklaşım benimsenmiştir. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2025-2029 Stratejik Planı temel veri kaynağı olarak kullanılmış olup, belediye stratejilerinin PESTEL modelinin altı boyutuna göre sınıflandırılmasında içerik analizi teknikleri uygulanmıştır. Bulgular, Kocaeli'nin politik, ekonomik, sosyal, teknolojik ve çevresel alanlarda sağlıklı ve sürdürülebilir kent stratejilerinin geliştirilmesine vurgu yapan sağlam politikalar geliştirdiğini göstermektedir. Ancak hukuki boyutta daha düşük bir temsil oranının tespit edilmesi, iklim değişikliği ve kentsel düzenlemelere ilişkin düzenleyici çerçevenin güçlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Uluslararası ve ulusal diğer şehirlerle karşılaştırıldığında, katılımcı yönetim ve sürdürülebilir altyapı geliştirme konularında benzerlikler ortaya çıkarken, çevre açısından yasal çerçeve iyileştirilmedi. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2025-2029 kentsel sürdürülebilirliğe önemli bir bağlılık yansıtmaktadır, ancak uzun vadeli başarısı yasal çerçevesinin güçlendirilmesi ve daha ileri teknolojik stratejilerin konsolide edilmesine bağlıdır. Gelecekte araştırmacılar, bu politikaların vatandaşların yaşam kalitesi üzerindeki gerçek etkisini araştırabilir ve etkinliklerini ölçmek için nicel ölçümleri değerlendirebilir. Ayrıca, kamu politikalarından sorumlu olanların, stratejik hedeflere uyumu sağlamak amacıyla yasal düzenlemelerin yapılması ve kontrol mekanizmaların daha fazla entegre edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Sürdürülebilirlik, Sağlıklı Şehirler, Yerel Yönetim, PESTEL.

Abstract

Climate change is one of the most urgent problems of the 21st century and has significant impacts on cities and urban life. In this context, local governments play an important role in the implementation of sustainability and environmental adaptation policies. In this study, the 2025-2029 Strategic Plan of Kocaeli Metropolitan Municipality was analyzed in order to evaluate the impact of its policies in promoting healthy and sustainable cities. The main purpose of this research is to examine how political, economic, social, technological, environmental and legal factors affect the planning and implementation of local climate strategies in Kocaeli province. For this purpose, the PESTEL analytical framework, which allows the categorization and evaluation of different elements affecting municipal administration, was used. In the study, a qualitative approach based on documentary analysis was adopted in terms of methodology. The Kocaeli Metropolitan Municipality 2025-2029

Strategic Plan was used as the main data source, and content analysis techniques were applied in the classification of municipal strategies according to the six dimensions of the PESTEL model. The findings show that Kocaeli has developed sound policies that emphasize the development of healthy and sustainable urban strategies in political, economic, social, technological and environmental areas. However, the detection of a lower representation rate in the legal dimension indicates that the regulatory framework regarding climate change and urban regulations should be strengthened. When compared with other international and national cities, similarities emerge in terms of participatory governance and sustainable infrastructure development, while the legal framework needs to be improved in terms of the environment. The Kocaeli Metropolitan Municipality Strategic Plan 2025-2029 reflects a significant commitment to urban sustainability, but its long-term success depends on the strengthening of its legal framework and the consolidation of more advanced technological strategies. In the future, researchers can investigate the real impact of these policies on the quality of life of citizens and evaluate quantitative measurements to measure their effectiveness. In addition, it is recommended that those responsible for public policies make legal regulations and integrate control mechanisms more in order to ensure compliance with strategic goals.

Keywords: Climate Change, Sustainability, Healthy Cities, Local Government, PESTEL.

Giriş

İklim değişikliği, 21. yüzyılın en acil sorunlarından biri haline gelmiş olup kentsel alanları ve buralarda yaşayanların yaşam kalitesini önemli ölçüde etkilemektedir. Nüfus ve ekonomik faaliyetlerin yoğunlaştığı kentler, sıcak hava dalgaları, seller ve hava kirliliği gibi olaylara karşı oldukça savunmasızdır. Bu durum etkili uyum ve önleme stratejilerine olan ihtiyacı vurgulamaktadır (Cohen, 2010; Bulkeley, 2013; Lin vd., 2021). Bu bağlamda yerel yönetimler, sürdürülebilirliği ve kent sağlığını destekleyen politikaların uygulanmasında ve kentleri çevresel zorluklara uyarlamada önemli bir rol oynamaktadır.

İklim değişikliği karşısında sürdürülebilir ve dayanıklı şehirlerin teşvik edilmesinde yerel yönetimlerin rolü çeşitli araştırmalarda ele alınmıştır. Önceki araştırmalar, belediye yönetimlerinin çevre ve sürdürülebilirlik politikalarının uygulanmasındaki önemini vurgulamış, kentsel planlamayı ve yeşil uygulamaların benimsenmesini doğrudan etkileme yeteneklerinin altını çizmiştir (Orsetti vd., 2022; Shi, 2021; Lesnikowski vd., 2021; Cobbinah, 2021; Mukim ve Roberts, 2023; Uysal, 2022; Çelebi, 2021; İlhan, 2022). Ayrıca sera gazı emisyonlarının yaklaşık %80'inden kentlerin sorumlu olduğu belirtilmiş ve bu etkilerin azaltılması için etkili yerel yönetime ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır (Chataut vd., 2023).

Türkiye'nin önemli bir sanayi bölgesinde yer alan Kocaeli, yerel yönetimlerin iklim değişikliğine yönelik girişimlere nasıl öncülük edebileceğini değerlendirmek için önemli bir şehir örneğidir. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, 2025-2029 Stratejik Planı ile daha güvenli ve sürdürülebilir bir kentsel çevre yaratmayı hedefleyen politikalar ortaya koymuştur (Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, 2025). PESTEL analizi kullanarak Kocaeli'nin kentsel sürdürülebilirliğe giden yolda karşı karşıya olduğu fırsatların ve zorlukların belirlenmesi mümkündür. Bu yaklaşım, yerel politikaları güçlendirmek ve iklim değişikliğinin etkilerine dayanıklı şehirlerin gelişimine katkıda bulunmak için kanıta dayalı öneriler sunulmasına imkân sağlamaktadır. Bu çalışmanın amacı, yerel düzeyde iklim stratejilerinin oluşturulması ve uygulanmasını etkileyen dinamikleri anlamak için politik, ekonomik, sosyal, teknolojik, çevresel ve yasal faktörleri göz önünde bulunduran PESTEL analitik çerçevesini kullanarak bu politikaları değerlendirmektir (Yusop, 2018; Yüksel, 2018; Buye, 2021).

PESTEL analizinin yerel iklim politikaları bağlamında uygulanması hala sınırlıdır (Esringü ve Toy, 2021). Bu analitik çerçevenin kullanılarak Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin sürdürülebilirlik stratejilerini politik, ekonomik, sosyal, teknolojik, çevresel ve yasal faktörleri göz önünde bulundurarak kapsamlı bir şekilde değerlendirmek araştırmanın özgünlüğünü yansıtmaktadır.

Araştırmanın birinci bölümünde genel bilgilere yer verilmiş, ikinci bölümde araştırmada kullanılan yöntem ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Üçüncü ve dördüncü bölümlerde sırasıyla bulgular ve tartışma sunulmuş, beşinci bölümde ise elde edilen sonuçlar ifade edilmiştir.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın tasarımı, araştırma sorusu, evren ve örneklem, veri toplama araçları, veri analiz süreci, araştırmanın etik yönleri ve sınırlılıkları ayrıntılı olarak açıklanmaktadır.

Araştırma Tasarımı

Bu araştırmada, keşfedici ve betimleyici bir yaklaşımla nitel araştırma deseni benimsenmiştir. Araştırmanın zaman dilimi kesitsel niteliktedir. Bu yaklaşım, yerel yönetimlerin iklim değişikliği ile mücadelede ve sağlıklı şehirler inşasında uyguladıkları politikaların anlaşılmasına imkân vermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Araştırma Sorusu

Bu çalışmanın temel araştırma sorusu şu şekildedir; Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 2025-2029 döneminde uygulayacağı iklim, sağlık ve sürdürülebilirlik politikalarını politik, ekonomik, sosyal, teknolojik, çevresel ve yasal faktörler nasıl etkilemektedir?

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu çalışmanın araştırma evrenini, iklim değişikliği bağlamında yerel yönetimlerin sağlıklı ve sürdürülebilir kentleri teşvik etmek için oluşturdukları politika ve stratejiler oluşturmaktadır. Araştırma, Türkiye'nin en önemli sanayi bölgelerinden biri olan ve çevresel etkilerin ile yerel yönetim müdahalelerinin stratejik öneme sahip olduğu Kocaeli iline odaklanmaktadır.

Çalışma nitel bir yaklaşımla belgesel analize dayalı olarak yürütüldüğünden, örneklem amaçlı olarak belirlenmiştir (Campbel vd., 2020). Bu kapsamda Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2025-2029 Stratejik Planında yer alan amaçlar ve hedefler değerlendirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri kaynağı olarak yerel yönetimin iklim değişikliği bağlamında benimsediği sağlık ve sürdürülebilirlik politikalarını ve stratejilerini ayrıntılı olarak açıklayan resmi bir belge olan Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2025-2029 Stratejik Planı kullanılmıştır. Belgeye, Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin internet sitesinden elektronik ortamda erişilmiştir (Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, 2025).

Veri Analizi

Bu çalışmada veri analizi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2025-2029 Stratejik Planında yer alan sağlık, sürdürülebilirlik ve iklim değişikliğine uyum politikalarının değerlendirilmesinde PESTEL çerçevesinin uygulanmasına dayanmaktadır. Bu yaklaşım, belgedeki bilgilerin politik, ekonomik, sosyal, teknolojik, çevresel ve yasal olmak üzere altı temel boyuta ayrılıp kategorize edilmesine olanak tanımaktadır (Buye, 2021).

Yapılandırılmış ve sistematik bir analiz sağlamak amacıyla nitel içerik analizi tekniği kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu süreçte, kentsel sürdürülebilirlik, iklim değişikliği ve sağlıklı kentlerin yönetimine ilişkin politika ve stratejileri yansıtan stratejik plan parçaları olan amaçlar ve hedefler belirlenmiştir. Daha sonra her bir parça PESTEL modelinin kategorileri içerisinde sınıflandırılarak belediye planlamasını etkileyen farklı faktörlerin karşılaştırılabilir olarak değerlendirilmesine olanak sağlanmıştır.

Araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği; dokümanda yer alan bilgilerin seçimi, eşleştirmesi ve değerlendirilmesi araştırmacılar tarafından ayrı ayrı yapıldıktan sonra birbirleri ile karşılaştırılarak benzerliklerinin tespit edilmesiyle ve konuya ilişkin kaynak üçgenlemesi yapılarak sağlanmıştır (Dalglish vd., 2020; Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Araştırmanın Etik Yönü

Bu çalışma, araştırma temel etik ilkelerine uygun olarak yürütülmüştür. Çalışmada kamuya açık ikincil kaynakların kullanılması, kişisel veri toplanmaması ve insan katılımcılarla doğrudan etkileşim gerekmemesi sebebiyle etik kurul iznine gereksinim bulunmamaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2025-2029 Stratejik Planının PESTEL modeline dayalı nitel bir yaklaşımla değerlendirilmesi ile sınırlıdır. Kocaeli ilinden farklı özelliklere sahip diğer kentsel bağlamlara genellenemez. Stratejik plan zaman içinde mevzuattaki hükümet politikalarındaki veya sosyoekonomik bağlamındaki değişikliklere bağlı olarak değişebilir.

Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2025-2029 Stratejik Planı'nın PESTEL modeline göre sınıflandırılarak değerlendirilmesine ilişkin bilgiler sunulmaktadır. Belediye politikaları ve stratejilerinin değerlendirilmesi

sonucunda politik, ekonomik, sosyal, teknolojik, çevresel ve hukuki alanlardaki temel eğilimler tespit edilmiştir. Yapılan değerlendirmede stratejik hedeflerin bu kategorilerdeki

dağılımı ortaya konmuştur. Her bir boyuta ilişkin bulgular aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmaktadır.

Tablo I: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2025-2029 Stratejik Planı'nın PESTEL Modeline Göre Sınıflandırılması.

Amaç	Hedefler	PESTEL Kategorisi
Sürdürülebilir kentsel hareketlilik kapsamında güvenli, erişilebilir ve kesintisiz ulaşım ağı kurmak.	Şehir içi ulaşım ağını güçlendirerek sürdürülebilir kentsel mobilitayı artırmak.	Çevre
	Raylı sistemlerin toplu taşıma içindeki payını artırmak.	Teknoloji
	Hizmet kalitesini ve yolcu memnuniyetini artırarak trafik hareketliliğinde toplu taşımanın payını artırmak.	Sosyal
	Kentimizin karayolu ağı üzerindeki trafik akışını güvenli hale getirerek, trafik güvenliği bilincini artırmak.	Politik
	Akıllı ulaşım sistemleri uygulamalarını artırmak.	Teknoloji
Tarihi, kültürel ve doğal kent dokusuna uygun, planlı, erişilebilir, dirençli ve güvenli bir şehir oluşturmak.	Şehirdeki yapı risklerini dikkate alarak planlama hizmetlerini iyileştirmek ve kentsel dönüşümün etkinliğini artırmak.	Politik
	Şehrimizin estetiğine uygun erişilebilir yaşam alanı ve tesis sayısını artırmak.	Sosyal
	Kırsal alanlarda yaşayan vatandaşlarımızın yaşam kalitelerini yükseltmek.	Sosyal
	Etkin bir afet yönetim sistemi kurarak afetlere karşı bilinç düzeyini artırmak.	Politik
	Kent ve toplum düzeninin iyileştirilmesi, geliştirilmesi amacıyla eğitim ve denetimleri artırmak.	Sosyal
Gelecek nesillere temiz ve yeşil bir çevre bırakmak.	Atık yönetim sistemini geliştirerek sıfır atık bilincini artırmak.	Politik
	Kocaeli'de su yaşamının sürdürülmesi kapsamında kontrol, izleme, temizlik ve farkındalık faaliyetlerini artırmak.	Çevre
	Çevrenin korunmasına yönelik izleme, denetleme ve eğitim faaliyetlerini artırmak.	Sosyal
	Yeşil alanların sürdürülebilirliğini sağlayarak kişi başına düşen yeşil alan miktarını artırmak.	Çevre
Kadın ve aileye duyarlı sosyal belediyecilik anlayışıyla doğrudan insana dokunan hizmetler sunmak.	Kent genelinde kadın ve ailelere yönelik yapılan hizmetleri artırmak.	Sosyal
	Sosyal hizmet ve destek çalışmalarıyla, sosyal politika gerektiren grupların şehir hayatına katılımını artırmak.	Politik
	Koruyucu ve önleyici sağlık hizmetlerinin alanını ve niteliğini artırmak.	Sosyal
	Cenaze hizmetlerini hızlı ve erişilebilir bir şekilde yöneterek vatandaşın memnuniyetini artırmak.	Sosyal
Eğitim ve spor imkanlarını geliştirerek, bilinçli ve sağlıklı nesiller yetiştirmek.	Çocuklarımızı ve gençlerimizi geleceğe daha donanımlı hazırlamak için eğitim faaliyetlerini artırmak.	Sosyal
	Çocukların sosyal hayata uyumunu desteklemek için etkinlikleri artırmak.	Sosyal
	Herkesin eşit koşullarda ve kolaylıkla yararlanabileceği sportif faaliyetleri artırmak.	Sosyal
	Şehrimizdeki eğitim ve spor merkezleri sayısını artırmak.	Sosyal
Kocaeli'yi kültür ve sanat alanlarında marka şehir haline getirmek.	Vatandaşların kültürel etkinliklere ve organizasyonlara katılımını artırmak.	Politik
	Şehrimizdeki sanatsal hizmetlerin etkisini ve erişilebilirliğini artırmak.	Sosyal
	Özgün biçimleriyle korunan tarihi eser ve doku sayısını artırmak.	Sosyal
	Şehrimizdeki sanatsal ve kültürel hizmet tesisi sayısını artırmak.	Sosyal
Kentin ekonomik faaliyetlerine katkı sağlamak.	Şehrimizde yıl boyunca yapılan turizm hareketliliğini artırmak.	Ekonomik
	Tarımsal üretim faaliyetleri desteklerini artırmak.	Ekonomik
	Hayvancılığı geliştirme faaliyetlerini artırmak.	Ekonomik
	Vatandaşlarımızın kişisel ve mesleki gelişimlerini destekleyerek, istihdama dönük faaliyetleri artırmak.	Ekonomik
Halkla birlikte yönetim ilkesi doğrultusunda iletişim ve iş birliği hizmetlerini güçlendirmek.	Kurumsal iletişim ve tanıtım hizmetlerinin etkinliğini artırmak.	Politik
	Sivil Toplum Kuruluşlarıyla ortak projeler geliştirerek memnuniyeti artırmak.	Politik
	Üniversitelerle iş birliği yaparak, kurum ve şehirle ilgili proje, analiz ve araştırma sayılarını artırmak.	Politik
	Muhtarlık hizmet standartlarının kalitesini ve verimliliğini artırmak.	Politik
Belediye kaynaklarımızı ve kurumsal yapımızı yenilikçi yöntemlerle geliştirmek.	Kurum bütçe ve kaynaklarını etkin bir şekilde yöneterek gelir/gider gerçekleşme oranlarını artırmak.	Ekonomik
	Belediyemizin insan kaynağını vizyon ve kültürümüze uygun geliştirerek çalışan memnuniyetini artırmak.	Sosyal
	Teknolojiden en üst seviyede yararlanarak hizmetlerimizde kalite ve memnuniyeti artırmak.	Teknoloji
	Kurum içi yönetim ve destek hizmetlerinin etkinliğini ve verimliliğini artırmak.	Politik
	Belediyemizin sorumluluğunda bulunan bina ve tesislerin sürdürülebilirliğini sağlayarak, enerji verimliliğini artırmak.	Teknoloji

Tablo 1’de Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2025-2029 Stratejik Planının nicel analizde belediye politikalarının PESTEL modeli faktörleri arasında eşitsiz dağıldığı görülmektedir. Toplam 9 amaç ve 39 stratejik hedef bulunmakta ve bunlar altı temel kategoriye ayrılmaktadır. Politik boyut, belediye yönetimi ve düzenlemesine önemli ölçüde odaklanıldığını yansıtan 11 hedefi içermektedir. Ekonomik kategoride, bölgede finansal büyümeye, yatırıma ve ekonomik istikrara güçlü bir yönelim olduğunu gösteren 5 hedef yer almaktadır. Öte yandan kapsayıcı ve eşitlikçi politikalarla nüfusun yaşam kalitesinin iyileştirilmesine ilgi gösteren sosyal alana ilişkin 16 hedef yer almaktadır. Yenilik ve dijital gelişim açısından Teknoloji kategorisinin 4 hedefi bulunmaktadır. Çevre açısından, belediyenin sürdürülebilirlik, doğal kaynak yönetimi ve iklim değişikliğiyle mücadele konusundaki kararlılığını yansıtan 3 hedef bulunmaktadır. Son olarak yasal çerçevede hedef bulunmaması sürdürülebilirlik standartlarına uyumu güçlendiren düzenleme ve kurallar açısından daha fazla gelişmeye ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Bu nicel bulgular Kocaeli’nin stratejik planının çevresel sürdürülebilirlik, ekonomik büyüme, sosyal içermeye ve dijital dönüşüm arasında bir denge kurduğunu ancak hukuki boyutta bir boşluk bulunduğunu göstermektedir. Bu bütünlük yaklaşım, şehrin iklim değişikliğiyle ve hızlanan kentleşmenin getirdiği zorluklarla başa çıkma kapasitesini güçlendirerek uzun vadeli sürdürülebilir kalkınmayı sağlamaktadır.

Politik Değerlendirme

Kocaeli’ndeki belediye politikaları, sürdürülebilir kalkınma için katılımcı yönetime ve stratejik planlamaya güçlü bir bağlılığı yansıtmaktadır. Belediye kaynaklarının etkin yönetimi ve dengeli kentsel gelişmeyi teşvik edici düzenlemelerin hayata geçirilmesine ilişkin hedeflerin belirlendiği görülmektedir. Stratejik karar alma sürecinde vatandaş katılımı ve kamu kurumlarıyla koordinasyon da önemli rol oynamaktadır.

Amaç örneği: “Halkla birlikte yönetim ilkesi doğrultusunda iletişim ve işbirliği hizmetlerini güçlendirmek.”

Amaç Ethisi: Belediye politikalarının meşruiyetinin artması ve çevre düzenlemelerinin uygulanmasında daha fazla verimlilik.

Kocaeli’nin planı diğer belediyelerde gözlemlenen uygulamalarla uyumlu olarak belediye yönetimi ve düzenlemesine vurgu yapmaktadır. Örneğin, Lima Büyükşehir Belediyesi’nin (Peru) 2020-2025 Kurumsal Stratejik Planı, kamu yönetiminde kurumların güçlendirilmesinin ve vatandaş katılımının önemini vurgulamaktadır (Municipalidad Metropolitana de

Lima, 2022). İklim değişikliği ve sürdürülebilir kalkınma gibi zorlukları ele alan politikaların etkili bir şekilde uygulanması için yerel yönetime odaklanmanın önemi büyüktür.

Kocaeli, Ankara Kent Konseyi gibi girişimlerle de yönetim ve katılım açısından uyumludur. Kent Konseyi; sokak, mahalle, ilçe ve şehir düzeylerinde toplumsal çabaları ve vatandaş girişimlerini birleştirerek önemli kentsel politikalar tanımlamayı, sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetim konusunda toplumsal farkındalığı artırmayı amaçlayan özerk bir katılımcı örgüttür (OIDP, 2024). Katılımcı yaklaşım belediye politikalarının meşruiyetini güçlendirmekte ve daha kapsayıcı bir yönetimi teşvik etmektedir.

Ekonomik Değerlendirme

Stratejik planda üretim sektörlerinin çeşitlendirilmesi, turizm ve sanayinin güçlendirilmesi yoluyla sürdürülebilir ekonomik büyümenin önemi vurgulanmaktadır. Sürdürülebilir altyapıya yatırımlar ve kilit sektörlerle yönelik teşvik programları yoluyla ekonomik kalkınmanın çevre korumayla dengelenmesinin amaçlandığı görülmektedir.

Amaç örneği: “Kentın ekonomik faaliyetlerine katkı sağlamak.”

Amaç ethisi: Yerel istihdamın teşvik edilmesi, Kocaeli’nin turizm cazibesinin artırılması ve iklim değişikliğine karşı ekonomik dayanıklılığın güçlendirilmesi.

Ekonomik alanda Kocaeli, finansal büyümeye ve ekonomik istikrara yönelim göstermektedir. Bu durum benzer şekilde 2025 yılı bütçesi ilk kez 500 milyon Euro’yu aşan ve şehir projesinin yeniden başlatılmasına ve stratejik projelerin tamamlanmasının sağlanmasına odaklanan Murcia Belediyesi (İspanya) gibi diğer belediyeler tarafından da paylaşılmaktadır (Cadena SER, 2024). Yatırım çekmek ve yerel kalkınmayı teşvik etmek için dinamik bir ekonomik ortamın teşvik edilmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu durum diğer Türk belediyelerinde de benzerlik göstermektedir. Örneğin İstanbul çevre yönetimini iyileştirmek ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmayı teşvik etmek amacıyla, kısmen Avrupa Birliği’nin Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) tarafından finanse edilen katı atık ve atık su arıtma tesislerinin inşası gibi önemli altyapı projeleri uygulanmaktadır (ICEX, 2023).

Sosyal Değerlendirme

Kocaeli planında sosyal politikalar, kapsayıcı ve eşitlikçi belediye hizmetleriyle nüfusun yaşam kalitesinin iyileştirilmesine odaklandığı görülmektedir. Eğitim, halk sağlığı ve

kentsel gelişimde kırılğan grupların entegrasyonu gibi konular ele alınmaktadır.

Amaç örneği: “Kadın ve aileye duyarlı sosyal belediyeçilik anlayışıyla doğrudan insana dokunan hizmetler sunmak.”

Amaç etki: Temel hizmetlere erişimdeki eşitsizliklerin azaltılması ve şehrin sosyal sermayesinin güçlendirilmesi.

Kocaeli’nin toplumsal eşitliğe ve vatandaşlarının yaşam kalitesinin iyileştirilmesine olan bağlılığı stratejik hedeflerine de yansımaktadır. Bu yaklaşım, belediye yönetimini etkileyen sosyal faktörleri belirlemek için PESTEL analizini içeren Font de la Figuera Stratejik Planı 2025-2029 ile tutarlıdır (Ajuntament de la Font de la Figuera, 2023). Toplumsal uyumun ve toplumsal refahın teşviki için toplumsal ihtiyaçların karşılanması kritik öneme sahiptir. Bu durum, toplumsal uyumu ve toplumsal refahı güçlendirmeyi amaçlayan diğer Türkiye kentlerindeki uygulamalarla da örtüşmektedir (Şahinoğlu ve Yılmaz, 2022).

Teknolojik Değerlendirme

Belediye stratejisinde hizmetlerin dijitalleştirilmesi ve kentsel yönetime yenilikçi teknolojilerin dâhil edilmesi yer almaktadır. Akıllı ulaşım sistemlerinin hayata geçirilmesi ve kamusal hizmet altyapısının yeni teknolojilerin kullanımı yoluyla modernizasyonuna ilişkin hedefler bulunmaktadır.

Amaç örneği: “Sürdürülebilir kentsel hareketlilik kapsamında güvenli, erişilebilir ve kesintisiz ulaşım ağı kurmak.”

Amaç etki: Trafik yönetiminde daha fazla verimlilik, karbon emisyonlarının azaltılması ve şehirdeki hava kalitesinin iyileştirilmesi.

Teknolojilerin kent yönetimine entegre edilmesi Kocaeli için öncelikli bir konu olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Cartago Belediyesi’nin (Kosta Rika) 2025-2028 Stratejik Yatırım Planı, bölgelerin sosyoekonomik kalkınmasında bilimin, teknolojinin ve inovasyonun önemini vurgulamaktadır (Municipalidad de Cartago, 2024). Benzer şekilde Türkiye’de de İstanbul çevre yönetimini ve şehir sakinlerinin yaşam kalitesini iyileştirmek amacıyla ileri teknolojilere sahip atık su arıtma tesislerinin inşası gibi teknolojik altyapı projeleri geliştirmiştir (ICEX, 2023). Yenilikçi teknolojik çözümlerin benimsenmesi, kamusal hizmetlerin verimliliğini ve kentin rekabet gücünü artırmaktadır.

Çevresel Değerlendirme

Çevresel sürdürülebilirliğe olan bağlılık Kocaeli stratejik

planının temel dayanaklarından biri olarak görülmektedir. Kirliliğin azaltılması, doğal alanların korunması ve kentsel yönetimde yenilenebilir enerjinin benimsenmesi yönünde girişimler teşvik edilmektedir.

Amaç örneği: “Gelecek nesillere temiz ve yeşil bir çevre bırakmak.”

Amaç etki: İklim değişikliğine karşı daha fazla dayanıklılık ve kentsel çevrenin kalitesinin artması.

Kocaeli’nin çevresel sürdürülebilirliğe olan bağlılığı diğer belediyelerde görülen eğilimlerle örtüşmektedir. Örneğin Kopenhag Belediyesi (Danimarka) Kurumsal Stratejik Planında, sürdürülebilir kalkınma ve çevre yönetimiyle bağlantılı stratejik hedeflere öncelik vermektedir (Kopenhag Belediyesi, 2021). Benzer şekilde Türkiye’de Gaziantep katı atık yönetimini iyileştirmek ve çevresel sürdürülebilirliği teşvik etmek amacıyla Avrupa Birliği tarafından finanse edilen bir atık yönetim tesisi uygulamaya koymuştur (ICEX, 2023). İklim değişikliğinin etkilerini azaltmak ve doğal kaynakları korumak için güçlü çevre politikalarının uygulanması şarttır.

Yasal Değerlendirme

Kocaeli’nin yasal düzenleme çerçevesinden ziyade sürdürülebilirlik ve kentsel dayanıklılığa odaklanan düzenlemelerle yer verildiği görülmektedir. Emisyonları azaltmak, sürdürülebilir altyapı geliştirmek, şehrin kültürel ve çevresel mirasını korumak için yeni düzenlemelere yer verilmiştir.

Kocaeli’nin hedefleri yasal boyutta daha düşük bir temsiliyet gösterse de düzenleyici çerçevenin belediye stratejilerinin etkili bir şekilde uygulanması açısından temel olduğunu kabul etmek önemlidir. Türk kamu sektöründe stratejik planlamaya ilişkin yapılan çalışmalar, stratejik girişimlerle desteklemek ve sürdürülebilirliğini sağlamak için güçlü bir yasal çerçeveye ihtiyaç duyulduğunu vurgulamaktadır (Demirkaya, 2015). Yasal yapıların güçlendirilmesi, yönetimi iyileştirme ve belediye politikalarına uyumu sağlama potansiyeline sahiptir.

Bu bulgular doğrultusunda Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2025-2029 Stratejik Planı; politik, ekonomik, sosyal, teknolojik ve çevresel boyutlara ilişkin kapsamlı bir yaklaşım ortaya koymakta bu stratejilerin dayandığı yasal çerçevenin güçlendirilmesine yönelik de fırsatlar sunmaktadır. Diğer uluslararası ve ulusal kentlerdeki uygulamalar ve stratejik planlarla karşılaştırma yapılması, belediye politikalarının uluslararası ve ulusal düzeydeki en iyi uygulamalara göre iyileştirilmesi ve uyarlanması açısından önemlidir.

Sonuç

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2025-2029 Stratejik Planı, PESTEL çerçevesiyle uyumlu stratejilerle sağlıklı ve sürdürülebilir kentlerin teşvik edilmesine yönelik kapsamlı bir yaklaşım ortaya koymaktadır. Çalışmanın genelinde belediye politikalarının yönetişimi, ekonomik istikrarı, sosyal eşitliği, teknolojik yeniliği ve çevresel sürdürülebilirliği ön planda tuttuğu tespit edilmiştir. Ancak hukuki boyutun daha az temsil edilmesi, iklim değişikliği ve sürdürülebilir kentsel gelişime ilişkin düzenleyici çerçevenin güçlendirilmesi için bir fırsat olduğunu göstermektedir.

Kocaeli politik açıdan sürdürülebilir yönetişimin uluslararası modellerine uygun olarak vatandaş katılımını ve bölgesel planlamayı teşvik eden stratejiler geliştirmiştir. Ekonomik açıdan yatırım çekme ve temel sektörleri güçlendirme konusunda bir ilgi bulunmaktadır.

Stratejik planda en çok güçlendirilen alanlardan biri sosyal alan olmuş, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ve kamu hizmetlerine erişilebilirliğin sağlanması hedeflenmiştir. Teknolojik alanda Kocaeli dijital dönüşümde henüz başlangıç aşamasında olmasına rağmen, kentsel yönetim için yenilikçi çözümler entegre etmeye başlamıştır.

Çevresel boyut açısından Kocaeli'nin sürdürülebilirliğe olan bağlılığı atık yönetimi, enerji verimliliği ve yeşil planlama alanlarında belirgindir ancak uzun vadeli etkinliğin sağlanması için daha fazla düzenleyici desteğe ihtiyaç vardır. Yasal çerçevenin belediye düzenlemelerini geleceğin çevresel ve kentsel zorluklarıyla uyumlu hale getirmek için daha güçlü bir geliştirmeye ihtiyacı vardır.

Kocaeli'yi sağlıklı ve sürdürülebilir bir şehir yapmak adına

iklim değişikliğine ilişkin uygulamalarda ihtiyaç duyulan yasal çerçevenin gerçekleştirilmesi, 2025-2029 Stratejik Planında yer alan stratejilerin tüm paydaşları da sürece dahil ederek uygulanması, izlenmesi ve ölçülmesi stratejik açıdan oldukça önemlidir.

Bu doğrultuda araştırmacılara ve uygulayıcılara aşağıdaki öneriler sunulmaktadır.

Araştırmacıların belediye stratejilerinin kentsel sürdürülebilirlik ve iklim dayanıklılığı üzerindeki gerçek etkisini daha fazla araştırmaları teşvik edilmelidir. Gelecekteki çalışmalar, karbon emisyonlarının azaltılması, doğal kaynakların kullanımındaki verimlilik ve vatandaşların uygulanan politikaların etkinliğine ilişkin algısı gibi ölçülebilir metriklerin değerlendirilmesine odaklanabilir.

Uygulayıcılar ve politika yapıcılar açısından kentsel sürdürülebilirlik ve iklim değişikliğine ilişkin yasal çerçevenin güçlendirilmesi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2025-2029 Stratejik Planında formüle edilen stratejilerin etkin uygulama ve izleme mekanizmalarına sahip olmasının sağlanması önerilmektedir.

Bu çalışmada özellikle iklim değişikliğine bağlı olarak sağlıklı ve sürdürülebilir şehirlerin ilgili teknik süreçlerini tasarlamada ve uygulamada planlamanın önemi Kocaeli özelinde uygulanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda gelecekte yapılacak olan çalışmalar ve araştırmalar planlama dahilinde alınacak kararların ve gerçekleştirilecek faaliyetlerin kent sakinlerinin yaşam kalitelerine olan etkilerinin neler olabileceğini saptamak yönünde olabilir.

Kaynakça

- Ajuntament de la Font de la Figuera. (2023). Font de la Figuera Stratejik Turizm Planı 2025-2029. Erişim adresi: https://www.la-fontdelafiguera.es/sites/www.lafontdelafiguera.es/files/PLAN%20ESTRAT%20C3%89GICO%20DE%20TURISMO%20FONT%20DE%20LA%20FIGUERA%202025-2029_%20Salto%20Consultores_0.pdf
- Bulkeley, H. (2013). Cities and Climate Change. Routledge.
- Buye, R. (2021). Critical Examination of the PESTEL Analysis Model. Project: Action Research for Development.
- Cadena SER. (2024). "Gelir ve Gider İlk Kez 500 Milyonu Aşacak". Erişim adresi: <https://cadenaser.com/murcia/2024/09/13/por-primera-vez-los-ingresos-y-gastos-superaran-los-500-millon-murcia-aprueba-las-lineas-fundamentales-de-sus-presupuestos-radio-murcia/>
- Campbell, S., Greenwood, M., Prior, S., Shearer, T., Walkem, K., Young, S., ... & Walker, K. (2020). Purposeful Sampling: Complex or Simple? Research Case Examples. Journal of Research in Nursing, 25(8), 652-661.
- Chataut, G., Bhatta, B., Joshi, D., Subedi, K., & Kafle, K. (2023). Greenhouse Gases Emission from Agricultural Soil: A review. Journal of Agriculture and Food Research, 11, 100533.
- Cobbinah, P. B. (2021). Urban Resilience in Climate Change Hotspot. Land use policy, 100, 104948.
- Cohen, J. E. (2010). Population and Climate Change. Proceedings of the American Philosophical Society, 154(2), 158-182.
- Çelebi, B. (2021). Kentlerde İklim Değişikliği Yönetişimi ve Yerel Yönetimlerin Rolü: Londra, Sao Paulo ve İstanbul Örnekleri (Master's thesis, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Dalglish, S. L., Khalid, H. and McMahon, S. A. (2020). "Document Analysis in Health Policy Research: The READ Approach". Health Policy and Planning, 2020, 1-8.
- Demirkaya, Y. (2015). Strategic Planning in the Turkish Public Sector. Transylvanian Review of Administrative Sciences, 11(SI), 15-29.
- Esringü, A., & Toy, S. (2021). Determination of University Students' Solutions to Climate Change Through PESTEL Analysis in the Sample of Atatürk University. Erzincan University Journal of Science and Technology, 14(3), 1087-1110.
- ICEX. (2023). Türkiye'deki Altyapı Projeleri. Erişim adresi: https://www.icex.es/content/dam/es/icex/oficinas/008/documentos/2023/12/otros-documentos/OD_PROYECTOS%20DE%20INFRAESTRUCTURA%20en%20TR_2023.pdf
- İlhan, A. (2022). Yerel Yönetimlerin İklim Değişikliği Yönetişimi Çerçevesinde Dirençli Şehirler Oluşturmadaki Rolü. Vizyoner Yönetim, 25.
- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi. (2025). 2025-2029 Stratejik Planı. Erişim adresi: https://www.kocaeli.bel.tr/files/uploads/documents/1733317663_2025-2029-stratejik-plan_ek_kb-b-2025-2029-stratejik-planipdf.pdf
- Kopenhag Belediyesi. (2021). Kurumsal Stratejik Plan. Erişim adresi: <https://international.kk.dk/sites/default/files/2021-09/%C3%98KF%20International%20strategi%20KK%20A4%20UK.pdf>
- Lesnikowski, A., Biesbroek, R., Ford, J. D., & Berrang-Ford, L. (2021). Policy Implementation Styles and Local Governments: The Case of Climate Change Adaptation. Environmental Politics, 30(5), 753-790.
- Lin, B. B., Ossola, A., Alberti, M., Andersson, E., Bai, X., Dobbs, C., ... & Tan, P. Y. (2021). Integrating Solutions to Adapt Cities for Climate Change. The Lancet Planetary Health, 5(7), e479-e486.
- Mukim, M., & Roberts, M. (2023). Thriving: Making Cities Green, Resilient and Inclusive in a Changing Climate. World Bank Publications.
- Municipalidad de Cartago. (2024). 2025-2028 Stratejik Yatırım Planı. Erişim adresi: <https://www.muni-carta.go.cr/wp-content/uploads/2024/10/Plan-Estrategico-y-de-Inversiones-Municipales-2025-2028-MC-VF.pdf>
- Municipalidad Metropolitana de Lima. (2022). 2020-2025 Kurumsal Stratejik Planı. Erişim adresi: <https://www.munlima.gob.pe/wp-content/uploads/2024/05/Plan-Estrategico-Institucional-2024-2029-1.pdf>
- Orsetti, E., Tollin, N., Lehmann, M., Valderrama, V. A., & Morató, J. (2022). Building Resilient Cities: Climate Change and Health Interlinkages in the Planning of Public Spaces. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(3), 1355.
- Shi, L. (2021). From Progressive Cities to Resilient Cities: Lessons from History for New Debates in Equitable Adaptation to Climate Change. Urban Affairs Review, 57(5), 1442-1479.
- Şahinoğlu, İ., & Yılmaz, N. (2022). 1980 Sonrası Türkiye'de Refah Rejimi ve Kent Yoksullarının Yoksullukla Mücadele Stratejilerinin Dönüşümü: Sultanbeyli Örneği. Öneri Dergisi, 17(57), 417-446.
- Uysal, Y. (2022). İklim Değişikliği ve Küresel Isınma ile Mücadelede Yerel Yönetimlerin Rolü: Tespitler ve Öneriler. Kesit Akademi Dergisi, 8(30), 324-354.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yusop, Z. (2018). PESTEL Analysis. Paper Presented at COMRAP, 34-39.
- Yüksel, I. (2012). Developing a Multi-Criteria Decision Making Model for PESTEL Analysis. International Journal of Business and Management, 7(24), 52.